

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **V. (pred zmenou obchodného mena L.), a.s., IČO: X.**, zastúpeného JUDr. V.K., advokátom, proti žalovanému **S., a.s., IČO: X.**, zastúpenému JUDr. M.J., advokátom, o **povinnosť plniť bankovú záruku**, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 4. marca 2005 č. k. 3 Cb 188/04-117 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Obo 196/2005-158 zo 17. októbra 2006, takto

rozhodol:

Rozsudok odvolacieho súdu č. k. 4 Obo 196/2005-158 zo 17. októbra 2006 **zrušuje** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Odôvodnenie:

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 4. marca 2005 č. k. 3 Cb 188/04-117 vyhovel žalobe a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 12 442 780,-- Sk z titulu plnenia bankovej záruky spolu s úrokom z omeškania vo výške 19% p. a. od 28. 02. 2000 do zaplataenia a nahradiť mu trovy konania vo výške 600 000,-- Sk a 89 740,-- Sk + 19% DPH. V odôvodnení rozsudku uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný vystavil dňa 15. 11. 1996 záručnú listinu podľa § 313 a nasl. Obchodného zákonníka, v ktorej vyhlásil, že zaplatí žalobcovi zostatok istiny nesplateného úveru v rozsahu 75%, ak ho nesplati dlžník M., s. r. o.. Žalobca záručnú listinu akceptoval 18. 11. 1996. Na výzvu žalobcu na plnenie záväzku z bankovej záruky mu žalovaný oznámil svoje rozhodnutie tento záväzok neplniť z dôvodu porušenia čl. III. ods. 3 písm. a/ záručnej listiny. Súd dospel k záveru, že v konaní nebolo preukázané tvrdenie žalovaného o porušení oznamovacej povinnosti žalobcu pri zmene úrokovej sadzby, pretože tá nemusela byť splnená len písomnou formou. Okrem toho žalovaný podpísal dodatok č. 3 k záručnej listine, čím prejavil vôľu zotrvať v záručnom

záväzku aj napriek prípadnému predchádzajúcemu porušeniu oznamovacej povinnosti. V súvislosti so vznikom povinnosti žalovaného plniť záväzok z bankovej záruky, v nadväznosti na znenie čl. III, ods. 9 záručnej listiny súd považoval za podstatné písomné podanie žalobcu doručené žalovanému 28. 01. 2000, v ktorom relevantným spôsobom preukázal faktickú aj právnu nemožnosť realizácie zabezpečovacích prostriedkov v dôsledku podaného návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka. Súd preto nepovažoval za preukázané dôvody, ktoré by zbavovali žalovaného plniť záväzok z bankovej záruky a žalobe v celom rozsahu vyhovel. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že žalobcovi priznal náhradu účelne vynaložených trov.

Na odvolanie žalovaného odvolací súd rozsudkom zo 17. októbra 2006 č. k. 4 Obo 196/2005-158 napadnuté prvostupňové rozhodnutie potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že po preskúmaní napadnutého rozsudku a konania, ktoré mu predchádzalo, sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, ktorý dostatočne zistil skutkový stav a vyvodil z neho správny právny záver. K námietke nesplnenia oznamovacej povinnosti v prípade zmien úrokovej sadzby odvolací súd uviedol, že spôsob tohto oznámenia nebol v bankovej záruke konkretizovaný a ani v odvolacom konaní nebolo spochybnené, že si žalobca túto oznamovaciu povinnosť nesplnil. Rovnako nebolo v odvolacom konaní preukázané porušenie čl. III. bod 9 záručnej listiny žalobcom.

Proti uvedeným rozhodnutiam podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.) a navrhol ich zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa názoru generálneho prokurátora týmito rozhodnutiami bol porušený zákon, a to ustanovenia § 1, § 2 a § 120 ods. 1 O. s. p. a § 313, § 316 ods. 1, § 319, § 369 ods. 1 v spojení s § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka. Poukázal na ustanovenie čl. II. ods. 2 záručnej listiny, z ktorého vyplýva, že ak si veriteľ (žalobca) nesplní svoje povinnosti stanovené v čl. III., žalovaný nie je povinný plniť svoje záväzky zo záručnej listiny a na relevantné ustanovenia čl. III. ods. 3 písm. a/ zakotvujúce povinnosť veriteľa oznámiť žalovanému zmenu úrokovej sadzby do 15 dní od ich uskutočnenia a ods. 9, v ktorom sa veriteľ zaväzuje zrealizovať zabezpečovacie prostriedky najneskôr do dvoch rokov od dátumu odoslania výzvy veriteľom dlžníkovi na splatenie úveru, inak je povinný do 30 dní od skončenia lehoty predložiť

žalovanému doklady o nemožnosti ich realizácie. Namietal, že súd prvého stupňa nesprávne presunul dôkazné bremeno v otázke splnenia oznamovacej povinnosti pri zmene úrokovej sadzby na žalovaného, keď konštatoval, že v konaní nepredložil dôkazy o jej nesplnení iným než písomným spôsobom. Rovnako odvolací súd uviedol, že nebolo spochybnené, že žalobca túto povinnosť nesplnil. Pritom podľa konštantnej súdnej praxe aj teórie bolo povinnosťou žalobcu preukázať splnenie všetkých zákonných aj zmluvných podmienok a predpokladov na priznanie žalovaného nároku. V spise sú založené listiny, preukazujúce nesplnenie oznamovacej povinnosti v 15-dňovej lehote (výzva žalobcu na plnenie zo 16. marca 1999, jeho list z 19. augusta 1999), ale konajúce súdy zhodne konštatovali, že dňa 6. októbra 1999 podpísaním Dodatku č. 3 k záručnej listine žalovaný napriek porušeniam oznamovacej povinnosti prejavil vôľu zotrvať v záručnom záväzku a plniť svoje záväzky z neho vyplývajúce. S týmto záverom nemožno súhlasiť, pretože podpísaním dodatku nezaniklo oprávnenie žalovaného vzniesť oprávnenú námietku neplniť z bankovej záruky. Navyše k porušeniu oznamovacej povinnosti došlo aj následne neoznámením zmeny úrokovej sadzby k 12. novembru 1998 a k 4. januáru 1999. Pokiaľ ide o porušenie čl. III. ods. 9 záručnej listiny, súd prvého stupňa mal za to, že listom z 28. januára 2000 žalobca relevantným spôsobom preukázal žalovanému faktickú aj právnu nemožnosť realizácie zabezpečovacích prostriedkov z dôvodu podania návrhu na vyhlásenie konkurzu a ustanovenia predbežného správca a odvolací súd bez bližšieho zdôvodnenia iba skonštatoval, že ani v odvolacom konaní nebolo preukázané, že by zo strany žalobcu došlo k porušeniu čl. III. ods. 9 záručnej listiny. Nie je sporné, že dvojročná lehota na realizáciu zabezpečovacích prostriedkov plynula od 15. februára 1999 (od výzvy dlžníkovi) do 16. februára 2001. Oznámenie žalobcu v liste z 28. januára 2000, že bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu a ustanovený predbežný správca, však nemožno považovať za preukázanie nemožnosti plnenia zabezpečovacích prostriedkov. Podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu ešte nemuselo viesť k jeho skutočnému vyhláseniu. Výzva žalobcu z 23. marca 2001 na plnenie v zmysle čl. III. ods. 9 a čl. II. ods. 1 písm. b/ bola žalovanému doručená 27. marca 2001, teda nesporne po uplynutí lehoty stanovenej v záručnej listine (tá skončila 16. marca 2001 uplynutím 30-dňovej lehoty na predloženie dokladov). Zaslanie výzvy na plnenie (po lehote) potvrdzuje, že ani žalobca nepovažoval list z 28. januára 2000 za splnenie povinnosti podľa čl. III. bod 9 záručnej listiny. Napokon súd pochybil aj pri určení výšky úroku z omeškania, keď v rozpore s predloženým listinným dôkazom (podľa ktorého priemerná úroková miera z úverov obchodných bánk bola pri strednodobých úveroch v októbri 1996 14,59% p. a.) túto žalobcovi

priznal vo výške 19% p. a., čo je v rozpore s ustanovením § 369 ods. 1 v spojení s § 502 ods. 1 ObZ a odvolací súd sa námietkami odvolateľa voči výške úroku z omeškania vôbec nezaoberal.

K mimoriadnemu dovolaniu sa vyjadril žalobca. K namietanému porušeniu čl. III. ods. 3 písm. a/ záručnej listiny uviedol, že počas celého konania nebolo spochybnené, že žalobca svoju oznamovaciu povinnosť ohľadne zmien úrokovej sadzby splnil. Tomuto záveru nasvedčuje i dodatok č. 3 k záručnej listine, ktorý obsahuje i úrokovú sadzbu. Rovnako v celom konaní nebolo preukázané, že by zo strany žalobcu došlo k porušeniu čl. III. bod 9 záručnej listiny, v zmysle ktorého mal žalobca predložiť žalovanému doklady, preukazujúce nemožnosť realizácie zabezpečovacích prostriedkov. S ohľadom na znenie predmetného článku žalobca trvá na tom, že oznamovaciu povinnosť mohol splniť viacerými inými spôsobmi, napr. telefonicky, ústne a pod. a v prospech žalobcu svedčí aj podpísanie dodatku č. 3 k záručnej listine, z čoho nesporne vyplýva vôľa žalovaného byť ďalej zaviazaný na plnenie z bankovej záruky napriek akýmkoľvek skutočnostiam, ktoré nastali pred uzavretím tohto dodatku. Napokon žalovaný v konaní nerozporoval tvrdenie žalobcu o telefonickom oznámení zmien úrokovej sadzby, takže táto skutočnosť nebola medzi účastníkmi sporná. V otázke realizácie zabezpečovacích prostriedkov, resp. preukázania nemožnosti ich realizácie žalobca naďalej zastáva právny názor, že dňa 28. januára 2000 relevantným spôsobom preukázal žalovanému faktickú aj právnu nemožnosť realizácie zabezpečovacích prostriedkov z titulu podania návrhu na vyhlásenie konkurzu v spojení s ustanovením predbežného správcu, keďže dôsledkom tejto skutočnosti akékoľvek dlžníkove právne úkony, prípadne záložných veriteľov, ktoré sa týkajú nakladania s majetkom, sú neplatné, čo spolu s výzvou na plnenie záväzku z bankovej záruky doručenej žalovanému 19. marca 1999 postačuje k tomu, aby žalovaný plnil svoj záväzok z bankovej záruky. Za správnu považuje aj priznanú výšku úroku z omeškania, ktorá vychádza zo spriemerovania úrokových sadzieb V. a L. s výsledkom 18%, takže konečná sadzba zvýšená o 1%, je 19%. Navrhol preto, aby dovolací súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky zamietol a zaviazal žalovaného na náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas na podnet účastníka konania a smeruje proti rozhodnutiam, proti ktorým je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný, mimoriadne

dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal napadnuté rozhodnutia v medziach a v zmysle dôvodov uvedených v mimoriadnom dovolaní, ako aj konanie, ktoré týmto rozhodnutiam predchádzalo a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je čiastočne opodstatnené.

Ako vyplýva z obsahu spisu, žalobca sa podanou žalobou domáha voči žalovanému zaplata 12 442 780,-- Sk s príslušenstvom z titulu plnenia záväzku z bankovej záruky na základe záručnej listiny č. P 003055-96 z 8. novembra 1996 spolu s úrokom z omeškania vo výške 19% p. a. od 28. februára 2000 do zaplata. Žalovaný tento záväzok odmieta s odkazom na ustanovenie čl. II. bod 2 záručnej listiny s odôvodnením, že žalobca si nesplnil svoje povinnosti podľa čl. III. záručnej listiny, čo zakladá právo žalovaného neplniť svoje záväzky zo záručnej listiny. Namietané porušenia zo strany žalobcu sa týkajú dvoch bodov: nesplnenia povinnosti podľa čl. III. bod 3 písm. a/ záručnej listiny oznámiť žalovanému každú zmenu úrokovej sadzby v lehote 15 dní od jej uskutočnenia a nesplnenia povinnosti podľa čl. III. bod 9 v súvislosti s realizáciou zabezpečovacích prostriedkov, resp. predloženia dokladov o nemožnosti ich realizácie v stanovených lehotách.

Súd prvého stupňa dospel k záveru, že v konaní neboli preukázané skutočnosti, ktoré by zbavovali žalovaného povinnosti plniť záväzok z bankovej záruky. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa nepreukázalo tvrdenie žalovaného o porušení oznamovacej povinnosti žalobcu, pretože oznamovacia povinnosť mohla byť splnená aj inou, než písomnou formou a žalovaný nepreukázal, že sa tak nestalo a navyše dňa 6. 10. 1998 účastníci uzavreli Dodatok č. 3 k záručnej listine, čím žalovaný aj napriek viacerým predchádzajúcim porušeniam oznamovacej povinnosti prejavil vôľu zotrvať v záručnom záväzku, preto už nemôže odmietnuť plniť bankovú záruku z dôvodu neplnenia oznamovacej povinnosti pred uzavretím tohto dodatku. Hoci žalovaný v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa namietal, že žalobca porušil oznamovaciu povinnosť aj po uzavretí Dodatku č. 3, keď neoznámil žalovanému v stanovenej lehote 15 dní zmeny úrokovej sadzby s účinnosťou od 12. 11. 1998 a 04. 01. 1999, odvolací súd k tejto námietke iba zopakoval konštatovanie súdu prvého stupňa, že v záručnej listine nebol vymedzený spôsob oznámenia a ani v odvolacom konaní nebolo spochybnené, že žalobca oznamovaciu povinnosť ohľadne zmien úrokovej sadzby nesplnil, čo s prihliadnutím na obsah odvolania a prednesu zástupcu žalovaného na odvolacom pojednávaní nezodpovedá skutočnosti. Rovnako pri namietanom

nesplnení povinnosti žalobcu preukázať právnú aj faktickú nemožnosť realizácie zabezpečovacích prostriedkov podľa čl. III. bod 9 záručnej listiny, ktorú súd prvého stupňa považoval za splnenú podaním žalobcu, ktoré bolo žalovanému doručené 28. 01. 2000, napriek námietkam žalovaného v odvolaní, že žalobca týmto podaním túto svoju povinnosť nesplnil, odvolací súd len konštatoval, že „ani v odvolacom konaní nebolo preukázané, že by zo strany žalobcu došlo k porušeniu čl. III. bod 9 záručnej listiny“. Pri oboch sporných bodoch sa teda odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvého stupňa bez toho, aby reagoval na námietky žalovaného uplatnené v odvolaní. Platí to aj v otázke úroku z omeškania, ktorého výška podľa názoru odvolateľa nie je v súlade s právnym predpisom, a ktorú odvolací súd potvrdil bez akéhokoľvek odôvodnenia. Podľa ustálenej judikatúry ide o postup, odnímajúci účastníkovi možnosť konať pred súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už opakovane judikoval (porov. rozh. NS SR sp. zn. 5 Cdo 88/99, 3 Cdo 221/07, 5 Cdo 31/08), že rešpektovanie práva na spravodlivý proces, zakotvené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, predpokladá, že v spojení so všeobecným procesným predpisom v konaní pred všeobecným súdom musí byť daná jeho účastníkovi možnosť vyjadriť sa nielen k vykonaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 Ústavy SR) a k veci samej, ale tiež označiť, navrhnúť dôkazy, ktorých vykonanie pre zistenie, resp. preukázanie svojich tvrdení pokladá za potrebné; tomuto procesnému právu účastníka zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch, vrátane dôkazných návrhov rozhodnúť, ale tiež - pokiaľ im nevyhovie, vo svojom rozhodnutí vyložiť, z akých dôvodov tieto neakceptoval. Ak tak všeobecný súd neurobí, zaťaží svoje rozhodnutie nielen vadami, spočívajúcimi v porušení všeobecných procesných princípov - podraditeľnými pod vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ale súčasne postupuje aj v rozpore so zásadami vyjadrenými v druhej hlave, siedmom oddieli Ústavy SR, predovšetkým v čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd (porov. II. ÚS 9/00, I. ÚS 35/01, I. ÚS 26/94, IV. ÚS 156/03 a p.)

V prejednáwanej veci rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza prakticky len z obsahu rozhodnutia prvostupňového súdu. K uvádzaným dôvodom odvolania sa vyjadril len veľmi stručne s tým, že sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že v konaní nebolo preukázané porušenie namietaných článkov záručnej listiny žalobcom, ale tvrdenia žalovaného o opaku nijako nevyhodnotil, ani sa nevyjadril ku skutočnosti, že súd prvého stupňa preniesol dôkazné

bremeno v tomto smere na žalovaného. Chýbajúce odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu neumožnilo dovolaciemu súdu posúdiť správnosť právneho posúdenia veci.

Pretože postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu základného práva účastníka konania na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, resp. čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s § 157 ods. 2 O. s. p. a tým aj k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f/ O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 2 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. marca 2009

JUDr. Zuzana Ďurišová, v. r.
predsedníčka senátu